

אתם חייבים את זה לילדים שלכם: חינוך כלכלי ב-7 צעדים

יש סגר, אין סגר. יש לימודים, אין לימודים. דבר אחד בטוח: בינתיים כדאי שתלמדו את הילדים איך להתנהל נכון מבחינה כלכלית. יום אחד הם יודו לכם על כך

דמיינתם אי פעם שהילדים שלכם ילמדו בכיתה שנראית כמו אוסף ריבועים קטנים וצפופים מול מסך מחשב? כנראה שלא. אבל בעוד שיכולת ההשפעה שלנו על שגרת הלימודים בין גלי הקורונה מוגבלת, יש נושא חינוכי חשוב שנמצא תמיד בידיים שלנו: חינוך להתנהלות כלכלית נכונה.

הרבה הורים מדברים עם הילדים שלהם על הכול, על מנת להכין אותם לחיים. מזהירים ממפגש עם זרים, מאיומים באינטרנט ומסכנות בכביש, אבל כאשר מדובר על כסף, במשפחות רבות לא אומרים כלום על הנושא

בין אם הילדים לומדים פיזית בבית הספר ובין אם הם לומדים מהבית, מבחינתכם אין זמן טוב מזה ללמד אותם מה זה כסף ואיך מנהלים אותו. יום אחד הם יודו לכם על כך. אם אתם חוששים שזה גדול עליכם, ריכזנו עבורכם עקרונות מרכזיים וכלים פרקטיים לחינוך פיננסי לילדים.

1. מדוע חשוב כל כך ללמד את הילדים?

יותר ויותר הורים מדברים עם הילדים שלהם על הכול, על מנת להכין אותם לחיים. כמעט כולם מזהירים ממפגש עם זרים, מאיומים באינטרנט ומסכנות בכביש, אבל כאשר מדובר על כסף, במשפחות רבות לא אומרים כלום על הנושא. רוצים ליצור לילדים עתיד טוב יותר? לדאוג לביטחון הכלכלי שלהם? לפתח אצלם מודעות צרכנית חכמה? למדו אותם מה זה כסף? איך משיגים אותו? איך מנהלים תקציב? איך חוסכים?

2. נצלו סיטואציות מהחיים

איך מתחילים? שתפו את הילדים בסיטואציות שגרתיות, בהתאם לגילם. כמה דוגמאות: כשהם קטנים שחקו איתם משחקי דמיון של קנייה ומכירה. עודדו אותם לארגן עם חברים דוכן למכירת לימונדה תוצרת בית או צעצועים יד שנייה, והסבירו להם את משמעות התהליך המסחרי. הם ביקשו לקנות ארטיק בחוף הים? הראו להם כמה עולה הארטיק בחוף, לעומת מחירו בסופר. עברו יחד על פירוט כרטיסי האשראי והתייעצו איתם על אילו הוצאות אפשר לוותר. כשאתם פותחים חשבון בנק, קראו איתם את המסמכים, פרשו מושגים שאינם מכירים והסבירו כיצד להתנהל.

3. המסר החשוב ביותר

המחשבה על האחריות ההורית לחינוך פיננסי עלולה להלחץ. יש כל כך הרבה מסרים חשובים להעביר הלאה שהרי החינוך מהבית עלול להשפיע לשנים. איך נדע במה להתמקד? אם נתמצת למשפט אחד קצר את המסר החשוב ביותר שכדאי שתעבירו לילדיכם בכל דרך אפשרית: חיים רק ממה שיש. אין דרך אחרת.

4. שלושת עקרונות היסוד

חינוך פיננסי הוא אתגר לא פשוט, שמזמן דילמות מגוונות. לא לכל שאלה יש לנו תשובה. איך מגיבים לקריאות מוכרות כמו "אימא, תקני לי!" או "אבל לכולם יש!"? האם נכנעים לשלטון המותגים? שאלות אלו בהחלט מבלבלות. לכן, כדאי להיצמד לשלושה עקרונות מרכזיים:

גבולות: הגדירו גבולות לעצמכם ולילדים, ושמרו עליהם. התנהלות על פי עוגת התקציב שלכם, המבוססת על מאזן הכנסות והוצאות, היא הבסיס שהילדים צריכים להתרגל אליו מגיל קטן.

דוגמה אישית: הילדים סופגים את ההתנהגות שהם רואים בבית יותר מכל תיאוריה שתלמדו אותם. הדגימו להם ביומיום מהי דחיית סיפוקים, קנייה רק לפי צורך והימנעות מהוצאות מיותרות וחסרות כיוון.

שיתוף <<< ערבו את הילדים בפועל בנושא ניהול התקציב המשפחתי. הציבו סטנדרטים משפחתיים והקנו להם דרך חיים אחראית. איך? למשל הרגילו אותם לכבות אורות מיותרים, לסגור חלונות כשהמזגן דולק ולתקן ברז מטפטף.

5. איך מלמדים לחסוך בכסף?

מחקרים הראו שמשפחות שחוסכות למטרה מסוימת מצליחות לחסוך במהירות רבה יותר ממשפחות שחוסכות ללא מטרה מוגדרת. כאשר כל המשפחה מעורבת רגשית בחלום על מטרת החיסכון, הוא הופך לחוויה שרותמת את כולם. אז איך עושים את זה?

קובעים יעד לחיסכון: המשפחה מחליטה יחד מה מטרת החיסכון - טיול בת מצווה לחו"ל, מסך טלוויזיה חדש או ריהוט חדש לחדר הילדים.

נותנים לחלום שם: למשל: "חיסכון לחופשה משפחתית". לאחר מכן תולים על המקרר תמונה של המקום אליו מתכננים לנסוע, מביטים בה כל יום ומעודדים את כולם להירתם לחיסכון, בהתאם לגילם. האם חסכתם 3,000 שקלים? אתם מזכירים לכולם שהשגתם כבר שני לילות במלון.

התחילו מחלומות קטנים: הרגילו את הילדים לחסוך מגיל קטן, ועזרו להם להתאים את המטרות לגילם. ילד קטן מסוגל לחסוך לטווח קצר, למשל לכרטיס ללונה פארק, ואילו מתבגר יכול לחסוך לאורך זמן לשיעורי נהיגה.

משהו השתבש? אל תלחיצו: כולנו לומדים הכי טוב מטעויות. המשמעת העצמית הנדרשת לחיסכון נבנית בהדרגה. אם הילד בזבז את כל הכסף שחסך על קנייה לא מתוכננת, הסבירו לו את המשמעות ועודדו אותו להמשיך.

6. דמי כיס: איך, למה וכמה?

הענקת דמי כיס קבועים לילדים היא כלי מעולה לחינוך כלכלי. כך הילד מפנים בדרך חווייתית את ערך הכסף, לומד איך לנהל אותו בחוכמה ומתנסה בהשגת מטרות כלכליות. כדאי להתחיל לתת דמי כיס סמליים אחת לשבוע מהשלב שהילד מסוגל לחשב מה אפשר לקנות בכסף שחסך (בסדר גודל של מסטיק או חטיף, למשל) ומבין את משמעות העודף. רצוי להעלות את הסכום בהדרגה עם הגיל. למתבגרים אפשר לתת דמי כיס אחת לחודש, כדי שיתרגלו לתכנן ולנהל תקציב חודשי.

7. קחו את הילדים לקניות בסופר (כן, ברצינות)

עבור רובנו הקניות בסופר הן מטלה הכרחית, שאנחנו רק רוצים לחזור בסיומה הביתה בשלום. עבור הילדים זה לונה פארק של פיתויים. למרות זאת, כדאי לצרף מדי פעם את אחד הילדים לקניות כדי שילמדו שם פרק כלכלי חשוב.

קנייה חכמה מתחילה בבית. לכן, שתפו את הילד בבדיקת המקרר והארונות ובהכנת הרשימה. בסופר הסבירו לילד איך משפיע מבנה החנות על הקניות שלכם:

למה הלחם, החלב והביצים ממוקמים בפינות הרחוקות של הסופר (סביר להניח כדי שתעברו בדרך אליהם דרך כל הפיתויים), ולמה חטיפי השוקולד מצויים במדפים הצמודים לקופה? השוו יחד מחירים והתלבטו איזה מוצר לבחור והאם המבצע משתלם. הרגילו אותו לקנות מתוך החלטה ולא מתוך פיתוי. אפשר גם להקציב לכל ילד סכום כסף קטן לקניית צ'ופר לעצמו.

